

คำนำ

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์ เรื่อง เครื่องมือ สารสนเทศ และปฏิสัมพันธ์เชิงภูมิศาสตร์ รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน รหัสวิชา ส33101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการประกอบการเรียนการสอน รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5E) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) นักเรียนสามารถใช้วิธีการสืบเสาะหาความรู้ สืบเสาะตรวจสอบ ค้นคว้าด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการค้นพบความรู้หรือประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายด้วยตนเอง และครูเป็นเพียงผู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์ เรื่อง เครื่องมือ สารสนเทศ และปฏิสัมพันธ์เชิงภูมิศาสตร์ รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน รหัสวิชา ส33101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 10 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 เรื่อง แผนที่และลูกโลก ชุดที่ 2 เรื่อง รูปถ่ายทางอากาศ ชุดที่ 3 เรื่อง ภาพจากดาวเทียม ชุดที่ 4 เรื่อง ภูมิสารสนเทศศาสตร์ ชุดที่ 5 เรื่อง การหมุนของโลกและความสัมพันธ์กับดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ชุดที่ 6 เรื่อง สันฐาน โครงสร้าง และส่วนประกอบของโลก ชุดที่ 7 เรื่อง ปรากฏการณ์จากบรรยากาศและท้องฟ้า ชุดที่ 8 เรื่อง ปรากฏการณ์จากธรณีภาค ชุดที่ 9 เรื่อง ปรากฏการณ์จากอุทกภาค และชุดที่ 10 เรื่อง ปรากฏการณ์จากชีวภาค ซึ่งในแต่ละชุดจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ทีละน้อยตามลำดับขั้น ตามศักยภาพ และความสามารถของตนเอง อีกทั้งพัฒนานักเรียนให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ดำรงชีวิตในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรู้เท่าทัน

ขอขอบพระคุณ นายบรรจง ศรีประเสริฐ ผู้อำนวยการโรงเรียนนาแกสามัคคีวิทยา คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และคณะครูโรงเรียนนาแกสามัคคีวิทยาทุกท่าน ที่คอยให้คำปรึกษาและแนะนำ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้จะเอื้อประโยชน์ให้นักเรียน และครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่วางไว้ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ สามารถพัฒนาชีวิตของตนเองให้ประสบความสำเร็จตามศักยภาพ และเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

นางสาวเนตรชนก สารทอง
ครูชำนาญการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญภาพ	ง
คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครู	1
คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน	3
ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์ เรื่อง เครื่องมือ สารสนเทศ และปฏิสัมพันธ์เชิงภูมิศาสตร์ รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน รหัสวิชา ส33101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	4
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	5
สาระการเรียนรู้แกนกลาง	5
จุดประสงค์การเรียนรู้	5
คำชี้แจงที่ 1.1 การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	6
แบบทดสอบก่อนเรียน ชุดที่ 1 เรื่อง แผนที่และลูกโลก	7
ตอนที่ 1 แผนที่	10
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1.1 รู้แล้ว (Knowledge)	10
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1.2 อยากรู้ (Want to know)	11
กิจกรรมตอบคำถามที่ 1.1 มีแผนที่ดีหรือไม่	12
กิจกรรมเรียนรู้เนื้อหาที่ 1.1 แผนที่	13
บันทึกการอ่าน	24
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1.3 เรียนรู้ (Learning)	25
กิจกรรมฝึกเสริมทักษะที่ 1.1 แผนที่คืออะไร	26
กิจกรรมฝึกเสริมทักษะที่ 1.2 แผนที่มืออะไรบ้าง	27
กิจกรรมฝึกเสริมทักษะที่ 1.3 ไปไหนดี	28
ตอนที่ 2 ลูกโลก	29
กิจกรรมตอบคำถามที่ 1.2 ลูกโลกรอบโลก	29
กิจกรรมการเรียนรู้เนื้อหาที่ 1.2 ลูกโลก	30

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บันทึกการอ่าน	32
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1.4 แผนผังความคิด แผนที่และลูกโลก	33
กิจกรรมฝึกเสริมทักษะที่ 1.4 ลูกโลก.....	34
แบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 1 เรื่อง แผนที่และลูกโลก	35
คำชี้แจง ที่ 1.2 การนำความรู้ไปใช้	38
บรรณานุกรม	39
ภาคผนวก	40
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน ชุดที่ 1 แผนที่และลูกโลก	41
เฉลยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1.1 รู้แล้ว (Knowledge)	42
เฉลยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1.2 อยากรู้ (Want to know)	43
เฉลยกิจกรรมตอบคำถามที่ 1.1 มีแผนที่ดีหรือไม่	44
เฉลยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1.3 เรียนรู้ (Learning)	45
เฉลยกิจกรรมฝึกเสริมทักษะที่ 1.1 แผนที่คืออะไร	46
เฉลยกิจกรรมฝึกเสริมทักษะที่ 1.2 แผนที่คืออะไรบ้าง	47
เฉลยกิจกรรมฝึกเสริมทักษะที่ 1.3 ไปไหนดี	48
เฉลยกิจกรรมตอบคำถามที่ 1.2 ลูกโลกรอบโลก	49
เฉลยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1.4 แผนผังความคิด แผนที่และลูกโลก	50
เฉลยกิจกรรมฝึกเสริมทักษะที่ 1.4 ลูกโลก	51
สรุปผลการทำกิจกรรม	52
แหล่งที่มาภาพ	53
ประวัติของผู้จัดทำ	55

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แผนที่โลก	12
1.2 เข็มทิศ	13
1.3 เครื่องมือวัดระยะทางในแผนที่ (map measurer)	14
1.4 บารอมิเตอร์ (barometer)	14
1.5 แผนที่อารยธรรมตะวันตกสมัยโบราณ	15
1.6 แผนที่ภูมิประเทศทวีปยุโรป	16
1.7 แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา	17
1.8 องค์ประกอบแผนที่	18
1.9 ตัวอย่างแผนที่ภูมิประเทศบริเวณเขาพนมรุ้ง	21
1.10 สัญลักษณ์ของแผนที่	22
1.11 แผนที่ภูมิประเทศภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	27
1.12 แผนที่จังหวัดนครพนม	28
1.13 ลูกโลกจำลอง	29
1.14 ลูกโลกจำลองแสดงเส้นเมริเดียน	31

คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครู

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์ เรื่อง เครื่องมือ สารสนเทศ และปฏิสัมพันธ์เชิงภูมิศาสตร์ รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน รหัสวิชา ส33101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แบ่งชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ออกเป็น 10 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 เรื่อง แผนที่และลูกโลก
- ชุดที่ 2 เรื่อง รูปถ่ายทางอากาศ
- ชุดที่ 3 เรื่อง ภาพจากดาวเทียม
- ชุดที่ 4 เรื่อง ภูมิสารสนเทศศาสตร์
- ชุดที่ 5 เรื่อง การหมุนของโลกและความสัมพันธ์กับดวงอาทิตย์และดวงจันทร์
- ชุดที่ 6 เรื่อง สันฐาน โครงสร้าง และส่วนประกอบของโลก
- ชุดที่ 7 เรื่อง ปรากฏการณ์จากบรรยากาศและท้องฟ้า
- ชุดที่ 8 เรื่อง ปรากฏการณ์จากธรณีภาค
- ชุดที่ 9 เรื่อง ปรากฏการณ์จากอุทกภาค
- ชุดที่ 10 เรื่อง ปรากฏการณ์จากชีวภาค

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์ เรื่อง เครื่องมือ สารสนเทศ และปฏิสัมพันธ์เชิงภูมิศาสตร์ มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านทักษะแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียน เพื่อช่วยให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้เป็นไปด้วยดี บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนควรดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ทำการศึกษาและทำความเข้าใจแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ล่วงหน้า เพื่อช่วยในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เตรียมสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้พร้อม เตรียมชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน พยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากที่สุด
3. ชี้แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับบทบาทของนักเรียน ปฏิบัติตามขั้นตอน อ่านคำชี้แจงให้ชัดเจน ตั้งใจปฏิบัติตามเต็มความสามารถ ไม่รบกวนผู้อื่น ไม่ชักชวนเพื่อนเล่น

4. ช่วยนักเรียนสรุปประเด็นสาระที่เรียนรู้เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมสิ้นสุดลง ทำการประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน พยายามสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ทุกครั้งเมื่อมีโอกาส เพื่อให้การเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

5. ครูเสนอแนะให้นักเรียนสามารถนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางภูมิศาสตร์ เรื่อง เครื่องมือ สารสนเทศ และปฏิสัมพันธ์เชิงภูมิศาสตร์ รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน รหัสวิชา ส33101 กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นี้ ไปศึกษาด้วยตนเองได้ หากแต่ ต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตัวเอง ไม่เปิดดูเฉลย เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงสุด